

NORRTÄLJE
KOMMUN

Solbacka förskolas plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Planen gäller för verksamhetsåret 2020

Innehåll

Solbacka förskolas plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier	1-2
Introduktion och vision	3
Delaktighet – alla som deltar i arbetet	3
Så här gör vi planen känd och tillgänglig	3
Utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan	3-4
Kartläggning	5
Verksamhetens analys efter kartläggningen	5
Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet	6-7
När personal får kännedom om att ett barn/elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt	8
Bilaga 1	
Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6.....	9
Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	
Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)....	
Bilaga 2	
Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)	10-11
Hur diskriminering kan gå till.....	
Diskrimineringsgrunderna.....	
Bilaga 3	
Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling	11
Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ..	12
Förbud mot repressalier.....	12
Bilaga 4	12
Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete	12

Introduktion och vision

Norrtälje kommuns alla verksamheter – från förskolan till vuxenutbildningen bedriver ett målinriktat och förebyggande arbete för att motverka att barn och elever utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

I alla våra verksamheter råder nolltolerans mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är skollagen och diskrimineringslagen som styr vårt arbete på det här området. Det förebyggandet arbetet som beskrivs i den här planen syftar till att skapa en miljö som är trygg och säker för alla barn i våra verksamheter.

Delaktighet – alla som deltar i arbetet

I kommunens förskolor och skolor deltar personal, elever och vårdnadshavarna i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

På vår förskola gör vi så här för att alla ska bli delaktiga och informerade om planens innehåll:

- Barn deltar i den årliga kartläggningen genom att de besvarat frågor gällande trygghet och trivsel eller använt sig av "husmodellen" där barn samtalar om förskolans miljöer.
- Barnen deltar efter ålder och mognad i intervjuer och samtal.
- För de yngre barnen observeras samspel och trivsel i förskolans miljöer med utgångspunkt med risk för kränkande behandling mellan barn/ barn eller vuxna/ barn.
- Vårdnadshavarna i förskolan ges möjlighet att delta i den årliga "våga-visa"-enkäten (enkät till vårdnadshavare).
- Varje utbildning går igenom planen på förskoleråden och föräldramöten.

Så här gör vi planen känd och tillgänglig

Planen finns på Unikum som är kommunens skolplattform, och på Norrtälje kommuns webbplats under varje verksamhet. En ny plan publiceras varje år. Rektor presenterar planen på förskoleråden för resp förskola och varje avdelning presenterar den för vårdnadshavare. Detta görs via Unikum och ibland också på förskolemöten

Utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan

Följande områden arbetade vi med under det förra läsåret:

Arbetslagen har arbetat med barnen i mindre grupperingar med syfte att alla barnens förmågor synliggörs i läroprocesserna samt ge möjligheter för alla att komma till tals. Rutiner och övergångar ses kontinuerligt över och revideras vid behov. Förskolan har även arbetat med tillgängliga lärmiljöer utifrån ett NPF perspektiv och haft fokus på att bygga sociala relationer. Arbetslagen har även vid olika händelser, anmält kränkande behandlingar till huvudman/ chef för utredningar samt dokumenterat handlingsplaner.

Förskolan har även under året arbetat med pedagogiska ställningstaganden med utgångspunkt från att allt vårt arbete är tillsammans med barnen. Som personal ska

barnfokus vara i centrum och vi använder leken som metod för barnens fortsatta utveckling. Utifrån våra ställningstaganden har vi arbetat med vårt eget ledarskap och förhållningssätt gällande barnfokus och närvaro i samtliga aktiviteter, rutiner och undervisningstillfällen.

Vid samtliga möten under en dag, bygger vi relationer, samspel och dialoger och främjar det positiva samspelet och motverkar på så sätt kränkande behandling och trakasserier.

Det har ordnats en plats för cykling på framsidan och det har fallit väl ut. Konflikterna kring cyklarna har minskat och ger utrymme för andra aktiviteter på gården.

Så här gick det:

Arbetet med förskolans värdegrund och ställningstaganden för personalen har resulterat i ökad närvaro tillsammans med barnen. I samband med personals ökade närvaro har risker för konflikter minimerats gällande barnens samspel och ökat barnens förmågor i samtliga lärprocesser i lekar, aktiviteter och undervisningstillfällen. Personal stöttar, avleder, erbjuder, berömmar och avstyr.

Under läsåret i enlighet med förskolans övergripande utvecklingsmål gällande bl.a. normer och värden har dialoger förts på förskolans personalmöten gällande bemötande och förhållningssätt samt att personal fått fortbildning i lösningsfokuserat arbetssätt samt en workshop i svåra samtal.

Vid samtliga möten under en dag bygger vi relationer, samspel och dialoger som ska främja det positiva samspelet och på så sätt motverka kränkande behandling och trakasserier.

Personal har även sett över utomhus miljön och vilka intressen och lekar barnen anammar. Nya idéer, rutiner och byggen har utförts tillsammans med vårdnadshavare för att motverka kränkande uttryck eller beteenden. Personal samlar även barnen i olika aktiviteter på gården samt gemensam storsångsamling utomhus. Det finns en plan för förhållningssätt ute på gården, att erbjuda aktiviteter och att sprida ut sig över hela gården. Där kan vi se att planen behöver göras tydlig för all personal och att all personal ska följa de fattade besluten.

I samband med det övergripande arbetet med vårt eget ledarskap och förhållningssätt gällande förskolans ställningstaganden har vi även fört gemensamma samtal om att inte samtala "över" barnens huvuden och om vikten att påminna varandra samt att följa fattade beslut. Varje vecka vid förskolans veckomöte förs avvikelser upp på agendan med syfte att öka förskolans kvalitativa uppdrag.

Arbetet med att dela barngrupperna i mindre grupper vid aktiviteter och övergångar samt att börja använda sig av bildstöd har gett goda resultat. Dels ökar det barnens inflytande och ger en tydlighet för alla barn så att antalet konflikter har minskat. Vi kan också se att det förebyggande och främjandet arbetet kan utvecklas på de flesta avdelningar.

De här områdena fortsätter vi arbeta med under detta läsår:

- fortsatt arbete med förskolans pedagogiska ställningstaganden där barnen är i fokus och vi som arbetar med barnen är närvarande vid barnens olika lekar och lärprocesser såsom skapande, konstruktionsbygganden mm. Inomhus såväl som utomhus.

- arbetet med att använda sig av mindre grupper fortsätter i lek, projekt arbeten samt olika möten så att dialogen ökar mellan barn/ barn och barn/ vuxen.

Kartläggning

För att hitta och identifiera områden där barnen riskerar att utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier undersöker vi förskolans miljö på följande sätt:

- Enkäter
- Intervjuer/barn eller samtal med enskilda barn/ grupp.
- "Trygghetsvandringar" i form av karta eller i samtal tillsammans med barn i lokaler, på gårdar o.s.v.
- "Incidentrapporter" – anmälningarna till huvudman om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.
- Genomgång av rutiner och regler i form av regelbundna veckomöten/ APT där avvikelser tas upp med syfte till åtgärder.
- Vuxennärvaron enligt schema och Tempus med syfte att synliggöra närvaro och bemötande.
- Förskoleråd, förskolemöten samt övriga samtal med vårdnadshavare.
- Språkbruk och norm undersöks av kränkande jargong – mellan barn och mellan vuxna – barn.
- Övergång förskola/f-klass/fritids samt överinskolning mellan avdelningarna.

Verksamhetens analys efter kartläggningen

Vi har identifierat några områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete att barnens miljö ska bli trygg och säker.

Detta har vi identifierat:

- Enligt vår kartläggning och analys har följande risker identifierats på olika platser. Hallarna vid av/på-klädning, mindre lekutrymmen som upplevs som trånga samt även utomhus där det är stor yta för barn att sprida ut sig på och där kanske inte alltid personal är närvarande är exempel på såna platser. Även vissa toalettutrymmen behöver ses över.
- Det främjande och förebyggande arbetet behöver ses över så att inte barn riskerar att hamna i situationer de inte själva kan ta sig ut. Aktiviteter ska erbjudas både ute och inne för att erbjuda barnen olika alternativ baserat på intresse och förmåga.
- Till stor del finns det utarbetade rutiner, dessa behöver förankras och följas av all personal. Vid avvikelser så tas det upp på veckomöte.
- Barnens tankar och åsikter ska tas tillvara och det ska finnas utrymme för barnen att bli lyssnade på.

Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet

Uppmärksam risk/ plats som otrygg och där kränkningar kan ske.	Detta ska vi göra under året för att förebygga att det inträffar.	Ansvarig för att åtgärderna sker.	Datum när åtgärderna följs upp	Datum för utvärdering
Barnens känsla att bli lyssnade på/respekterade ska öka.		All personal	April -20	Oktober -20
Alla hallar ska vara utrustade enligt förskolans rutiner, det ska finnas stationer för "väntan" samt inte vara för många barn i hallen samtidigt		All personal	April -20	Oktober -20
Toalett/skötrum ska ses över och ev åtgärdas så att hänsyn tas till barns integritet.		All personal	April -20	Oktober -20
Utevistelse, personal fördelar sig över gården och erbjuder vissa aktiviteter		All personal	April -20	Oktober -20
Under avdelningsreflektioner och vid planerade aktiviteter ska alltid hänsyn tas till diskrimineringsgrunderna se bil 2		All personal	April -20	Oktober -20

När personal får kännedom om att ett barn utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt

Rutiner för akuta situationer

Upptäcka – steg 1

Alla vuxna som arbetar i förskola som får kännedom om att något inträffat där ett barn upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ingriper för att stoppa det som sker. Har händelsen redan utspelats tar den vuxne som får informationen reda på mer fakta, vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen.

Anmäla – steg 2

Personalen anmäler snarast det som inträffat till förskolans rektor eller till biträdande rektor antingen via samtal/ möte eller e-post. Informationen om händelsen via e-post ska inte innehålla personuppgifter. Rektor alt. biträdande rektor ska informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen har kommit till personalens kännedom. Ev. ska även övriga i arbetslaget informeras om vad som hänt.

Bedömning – steg 3

Rektor eller biträdande rektor gör en bedömning av händelsen för att kunna besluta om vem som är lämplig att utreda det som inträffat. Rektor eller biträdande rektor anmäler det som inträffat till Norrtälje kommun som är huvudman för verksamheten senast en vecka efter att händelsen kommit till rektor/ biträdande rektors kännedom. Innan anmälan kan göras till Norrtälje kommun kontaktas områdets chefssekreterare för tillhandahålla ett diarienummer.

Utredningen – steg 4

När utredningen påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen **tar reda på vad som har hänt**. Så fort de inblandande tillfrågas om vad som hänt har en utredning påbörjats. Utredningen syftar till att ta reda på vad som hänt och ge förslag till åtgärder som behövs för att det inte ska hända igen. Barnet som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker vistelse på förskolan. Utredningarna dokumenteras och diarieförs enligt diarienummer (se rutin ovan).

Uppföljning– steg 5

Utredningen följs upp inom två veckor. Om det visar sig att barnet fortsatt utsätts för kränkningar beslutar förskolan om andra mer kraftfulla åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter ända tills barnets situation har förbättrats. Förskolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen, om ett barn upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. En utredning kan ändå genomföras av alla vuxna i förskolan som till exempel biträdande rektor, förskollärare, barnskötare eller annan personal.

Alla barn som varit inblandande i en händelse har rätt att tas om hand av personal oavsett om barnet blivit utsatt för kränkningar eller om hen har utsatt en kamrat för kränkande handlingar.

Bilaga 1

Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en ett barn eller en elevs värdighet och som *inte* har något samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för kränkande behandling genom att:

- Hen får höra nedsättande, förnedrande och sårande kommentarer om till exempel sitt utseende, sin kropp och så vidare. Det kallas för verbala kränkningar.
- Hen blir utfrysad, hånad, ironiserad över, eller får förnedrande kommentarer på sociala medier. Det kallas för psykiska kränkningar.
- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar. Det kallas för fysiska kränkningar.

Begreppet mobbning används inte i lagstiftningen men definieras av Skolverket som ”en situation där ett barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar eller trakasserier”.

Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Trakasserier är kränkande handlingar som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som *har* ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för trakasserier genom att till exempel:

- Hen kallas för n-ordet, blatte eller bög.
- Hen utesluts ur kamratgruppen på grund av sin religiösa tillhörighet

- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar på grund av sin funktionsnedsättning

För att en handling ska definieras som kränkande behandling (mobbing) eller trakasserier krävs att handlingen utförs medvetet och med avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag.

Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Sexuella trakasserier är handlingar som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som är av sexuell natur.

Ett barn eller en elev kan utsättas för sexuella trakasserier genom att till exempel:

- Hen får höra kommentarer om sin kropp som är av sexuell natur.
- Hen blir "uthängd" och förnedrad med bilder och kommentarer av sexuell karaktär som publiceras på sociala medier.
- Hen blir berörd kroppsligen på ett sätt som uppfattas vara sexuellt eller tvingad till handlingar av sexuell karaktär.

Bilaga 2

Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Den som bedriver utbildning och alla de som arbetar i våra förskolor och skolor är förbjudna att diskriminera barn och elever som deltar i eller söker till våra verksamheter. Med diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas genom att barnets rättigheter inte tillgodoses, eller att barnets rättigheter inskränkts i förhållande till övriga barns möjligheter.

Hur diskriminering kan gå till

Direkt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn/elever missgynnas genom att en vuxen på skolan behandlar barnet/eleven sämre än hur övriga barn/elever behandlas. Missgynnandet har samband med någon/några av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn missgynnas genom förskolans/skolans regler är framtagna på ett sätt som framstår som neutrala men i verkligheten missgynnar en kategori av barn/elever. Personalens förhållningssätt, jargong, språkbruk eller den rådande kulturen kan också innebära ett missgynnande för en grupp av barn/elever. Missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet

Ett barn eller en elev med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder som behövs för tillgängligheten inte genomförs. Barnet eller eleven har rätt att komma i en jämförbar situation som övriga, utifrån skäliga krav i lag och annan författning. Hänsyn måste tas till ekonomiska och praktiska förutsättningar, varaktighet, omfattning och andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och kränkningen är av sexuell natur.

Instruktioner att diskriminera

En vuxen på förskolan/skolan har fått instruktioner av sin chef eller av någon som den vuxne står i ett lydnds- eller beroendeförhållande till som innebär att ett barn eller en elev missgynnas genom direkt eller indirekt diskriminering.

Diskrimineringsgrunderna

1. Kön – att någon är man eller kvinna
2. Könsöverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller på ett annat sätt uttrycka att hen tillhör ett annat kön än det som tilldelats vid födseln.
3. Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknade förhållande
4. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.
5. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
6. Ålder – uppnådd levnadslängd
7. Religion- och annan trosuppfattning – olika religiösa åskådningar eller andra trosuppfattningar som till exempel ateism.

Bilaga 3

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling

I arbetet med att upprätta, följa upp och utvärdera planen mot kränkande behandling ska barn och elever medverka. Deltagandet ska anpassas efter barnens ålder och mognad. Detta regleras i skolförordningen (2006:1 083)

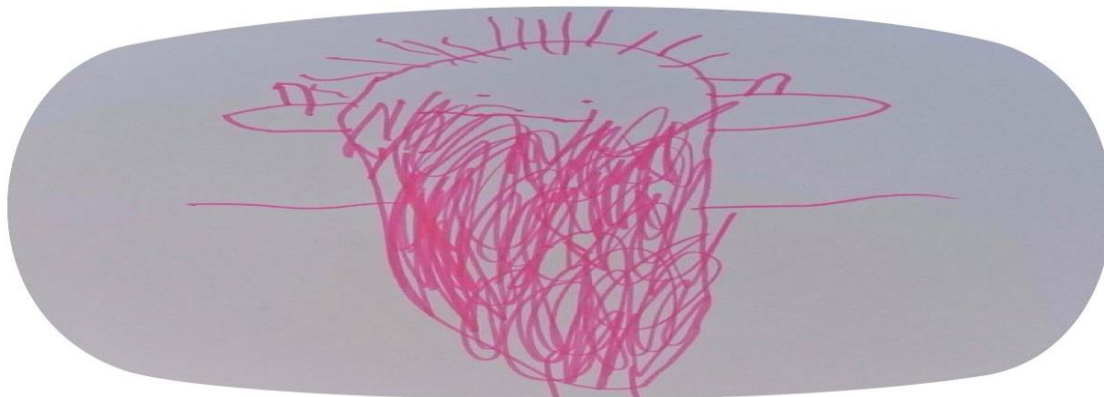
Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

I skollagens kapitel 6, 10 § anges att om ett barn eller en elev utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier ska personal i förskolan/skolan hantera det på samma sätt som då ett barn/elev utsätts för kränkande behandling.

I diskrimineringslagen kapitel 2, 7 § anges att om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn, elev eller studerande anser sig utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna och om det krävs vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. I diskrimineringslagens kapitel 3, 18 § anges att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa ska följas upp och utvärderas.

Förbud mot repressalier

Ett barn eller en elev som berättar om att en kamrat utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier får inte utsättas för repressalier. Det gäller också för de barn/elever som deltar i utredningar. Med repressalier menas att det är förbjudet att straffa eller hota om att straffa ett barn eller en elev som bidrar till att kränkande handlingar kommer till personalens kännedom. Förbudet regleras i skollagen och i diskrimineringslagen (skollagen kapitel 6, 11 §, diskrimineringslagen kapitel 2, 19 §)

Bilaga 4

Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete

Skolverket "Vad fungerar – resultat av utvärdering av metoder mot mobbning"

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2517.pdf?k=2517

Rädda Barnens handbok "Stopp! Min kropp!"

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset "Dags att prata om sexuella övergrepp"

http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2017/10/Handledning_A4_2017_web.pdf

<http://www.dagsattprataom.se/wp-content/uploads/2016/05/Broschyr-overgrepp-160520.pdf>

<http://www.dagsattprataom.se/vart-material/tryckt-material/>

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) "Sexuell trakasserier i skolan"

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-pedagoger-och-yrkesverksamma/rfsu-material/>

Barnombudsmannen "Välkommen till verkligheten – barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan"

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/valkommen-till-verkligheten.pdf>

Barn- och elevombudet "Arbetar mot kränkningar och mobbning"

<https://beo.skolinspektionen.se/>

SKL (Sveriges kommuner och Landsting) "Handlingsberedskap vid misstanke om brott mot barn i förskolan"

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-343-7.pdf?issuusl=ignore>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor:

- "Näthat – hat på nätet"
<http://www.mucf.se/nathat-hat-pa-natet>
- "Inte ditt fel"
<http://www.mucf.se/publikationer/inte-ditt-fel>
- "Ses offline"
<http://www.mucf.se/publikationer/ses-offline>
- "Youmo i praktiken- vägledning att prata med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet"
<https://www.mucf.se/publikationer/youmo-i-praktiken>

Jag vill veta "Brott på internet"

<https://www.jagvillveta.se/14-17-ar/vad-har-hant/brott-pa-internet>

Brottsoffermyndigheten – information om samtyckeslagen

<https://www.frivilligtsex.se/>